

રસૂલુલ્લાહﷺ કી દાવત ક્યા થી?

મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

‘નોટ:- હદીષ કી રિવાયત કા ખુલાસા હૈ.’

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

{1} બુખારી કિ રિવાયત કા ખુલાસા:- હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રદી) સે રિવાયત હૈ કી હરકલ ને હઝરત અબૂ સુફિયાન સે પૂછા, કિ યે આદમી (હઝરત મુહમ્મદﷺ) તુમ સે ક્યા કહતા હૈ? હઝરત અબૂ સુફિયાન ને જવાબ દિયા કિ યે આદમી હમ સે કહતા હૈ કિ અલ્લાહ કી બન્દગી કરો ઔર ઇકતિદાર વ ફરમારવાઈ મૈ કિસી કો શરીક ન ઠહરાઓ ઔર તુમ્હારે બાપ દાદા કા જો અકીદા થા ઔર જો કુછ કરતે થે ઉસે છોડ દો, ઔર યે શખ્સ હમ સે કહતા હૈ કિ નમાઝ પઢો, સચ્ચાઈ અપનાવો, પાકી કે સાથ ઝિન્દગી ગુઝારો ઔર સિલા રહમી કરો (યાની રિશ્તેદારોં કા ખયાલ રખો).

યે એક લમ્બી હદીસ કા ટુકડા હૈ જો હદીસ હરકલ કે નામ સે મશહર હૈ, ઉસ કા ખુલાસા:- યે હૈ કિ રૂમ કા બાદશાહ હરકલ બૈતુલ મકદિસ મૈ થા કિ રસૂલુલ્લાહﷺ કા દાવતી

ખત ઉસ કો મિલા, તબ ઉસ કો તલાશ હુઈ કિ કોઈ શખ્સ મિલે ઔર ઉસ સે જાનકારી હાસિલ કરે, ઇત્તિફાક સે હઝરત અબૂ સુફિયાન ઔર ઉન કે કુછ સાથી મિલ ગયે હરકલ ને ઉન સે બહુત સે સવાલાત કિયે જિન મૈ એક સવાલ યે થા કિ ઇસ નબી કી દાવત કી બુનિયાદી બાતેં બતાઓ હઝરત અબૂ સુફિયાન ને બતાયા કિ વહ તૌહીદ કી શિક્ષા દેતા હૈ કહતા હૈ કિ સિર્ફ એક અલ્લાહ કો માનો, સિર્ફ વો હૈ જિસ કી હુકૂમત આસમાનોં ઔર જમીન પર હૈ, ઉપર કી દુનિયા કા ભી વો ઇન્તિઝામ કરતા હૈ ઔર ઇસ જમીન કા ઇન્તિઝામ ભી ઉસી કે હાથ મૈ હૈ, હુકૂમત ઔર ઇન્તિજામ (પ્રબન્ધ) મૈ ન તો કિસી કો ઉસ ને સાઝી બનાયા હૈ ઔર ન હી કોઈ અપને જોર વ અસર સે સાઝી બન સકતા હૈ, ઔર જબ ઐસા હૈ તો સજ્દા સિર્ફ ઉસી કે લિયે હોના ચાહિયે હર તરહ કી મુશ્કિલોં મૈ સિર્ફ ઉસી સે મદદ માઁગની ચાહિયે, ઉસી સે મુહબ્બત હોની ચાહિયે, ઔર ઉસી કી ઉપાસના (ઇતાઅત) હોની ચાહિયે.

બાપ દાદા ને શિર્ક કી બુનિયાદ પર ઝિન્દગી ગુઝારને કા જો નિઝામ બનાયા હૈ ઉસે છોડ દેના ચાહિયે. ઇસી તરહ વહ હમ સે કહતા હૈ કિ નમાઝ પઢો ઔર સચ્ચાઈ અપનાવો,

કહને મૈ ભી ઔર કરને મૈ ભી. ઔર ઇઝ્ઝત વ પવિત્રતા કો હાથ સે ન જાને દો, ઐસે કામ ન કરો જો ઇન્સાનિયત કે ખિલાફ હૈ, ઔર ભાઈયોં કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરો સબ એક માઁ બાપ કી ઔલાદ હૈ ઔર સબ એક દૂસરે કે હકીકી ભાઈ હૈ.

અંબિયાઈ દાવત

{2} મુસ્લિમ, રિયાજુસ્સાલિહીન રિવાયત કા ખુલાસા:-

હઝરત અમર બિન અબસા (રદી) ફરમાતે હૈ કિ મૈ રસૂલુલ્લાહﷺ કે પાસ મક્કા મૈ આપ કી નુબુવ્વત કે શુરૂઆતી ઝમાને મૈ ગયા, મૈને પૂછા કિ આપﷺ ક્યા હૈ? આપﷺ ને ફરમાયા- કિ મૈ નબી હું, મૈને કહા કિ નબી ક્યા હોતા હૈ? આપﷺ ને ફરમાયા- મુઝે અલ્લાહ તઆલા ને અપના રસૂલ (સફીર) બના કર ભેજા હૈ. મૈને પૂછા ક્યા સંદેશ દેકર ઉસ ને આપ કો ભેજા હૈ? આપﷺ ને ફરમાયા- મુઝે અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ ગર્ઝ સે ભેજા હૈ કિ મૈ લોગોં કો સિલા રહમી કી શિક્ષા દૂઁ ઔર મુર્તિયોં કી પૂજા કરની બન્દ કર દી જાયે, ઔર અલ્લાહ કી તૌહીદ કો અપનાયા જાયે ઔર ઉસ કે સાથ કિસી કો શરીક ન કિયા જાયે.

યે હદીસ ભી નબી કી દાવત કી બુનિયાદી બાતેં બતાતી હૈ, આપﷺ ને અપની દાવત કો થોડે સે શબ્દોં મૈ સમેટ કર બયાન ફરમા દિયા કિ મેરી દાવત યે હૈ કિ અલ્લાહ ઔર બન્દોં કે સંબંધ કો સહી બુનિયાદોં પર કાયમ કિયા જાયે, બન્દે ઔર અલ્લાહ કે તાલ્લુક કી સહી બુનિયાદ તૌહીદ હૈ યાની અલ્લાહ કી હુકૂમત મૈ કિસી કો શરીક ન કિયા જાયે ઔર સિર્ફ ઉસી કી ઇબાદત કી જાયે, સિર્ફ ઉસી કી ઉપાસના કી જાયે ઔર ઇન્સાનોં કે બીચ સહી તાલ્લુક (સંબંધ) કી બુનિયાદ બરાબરી ઔર એક દૂસરે કે સાથ હમદર્દી કી હૈ યાની યે કિ તમામ ઇન્સાન એક માઁ બાપ કી ઔલાદ હૈ ઔર વાસ્તવ મૈ યે સબ આપસ મૈ ભાઈ-ભાઈ હૈ, તો ઉન્કો એક દૂસરે સે મુહબ્બત હોની ચાહિયે ઔર ઉન કે દુખ દર્દ મૈ ઉન કા હાથ બટાના ચાહિયે બેસહારા ઔર લાચાર ભાઈયોં કી મદદ કરની ચાહિયે.

કિસી પર જુલ્મ હો રહા હો તો સબ કો ઝાલિમ કે ખિલાફ ઉઠ ખડા હોના ચાહિયે કોઈ અચાનક કિસી આફત કે ચક્કર મૈ આ જાયે તો હર એક કે દિલ મૈ ટેસ ઉઠની ચાહિયે, ઔર ઉસ કો આફત સે નિકાલને કે લિયે દૌડ પડના ચાહિયે.

યે દો બનિયાદેં હૈ અંબિયાઈ દાવત કી, એક વહદત એ

ઇલાહ યાની તૌહીદ, દૂસરી વહદત એ બની આદમ, યાની રહમત એ આમ્મા, યહાં યે બાત સામને રખની હૈ કિ અસલ ચીઝ તો તૌહીદ હૈ, ઔર દૂસરી બુનિયાદ તો તૌહીદ કા લાજિમી તકાઝા હૈ. જો અલ્લાહ સે મુહબ્બત કરેગા વહ ઉસ કે બન્દોં સે ભી મુહબ્બત કરેગા ક્યોંકિ અલ્લાહ ને બન્દોં સે મુહબ્બત કરને કા હુક્મ દિયા હૈ.

બન્દોં કી મુહબ્બત વ ખૈરખ્વાહી કે જહા ઔર બહુત સે તકાઝે હૈ વહા એક તકાજા વહ ભી હૈ જિસે ઈરાની સિપહસાલાર કે સામને હઝરત મુગીરા બિન શુઅબા (રદી) ને ઇસ્લામી દાવત કા મતલબ ઔર નબિયોં કે ભેજે જાન કા મકસદ બતાતે હુયે બયાન કિયા થા, ઉન્હોં ને ઈરાની સિપહસાલાર કી ગલતફહમી દૂર કરતે હુયે કહા કિ “હમ તાજિર લોગ નહીં હૈ, હમારા મકસદ અપને લિયે નઈ માંડિયા તલાશ કરના નહીં હૈ, હમારા મકસદ દુનિયા હાસિલ કરના નહીં હૈ, હમારા મકસદ આખિરત કો હાસિલ કરના હૈ હમ સચ્ચે ધર્મ કે માનને વાલે હૈ ઔર ઉસી કી દાવત દેના હમારા મકસદ હૈ” ઇસ પર ઉસ ને કહા કિ વહ સચ્ચા ધર્મ ક્યા હૈ ઉસ કા પરિચય કરાવો.

તો હઝરત મુગીરા (રદી) ને ફરમાયા- તરજુમા- યાની હમારે

દીન કી બુનિયાદ ઔર મરકજી નુકતા જિસ કે બગૈર ઇસ દીન કા કોઈ જુઝ અચ્છી હાલત મૈ નહીં રહ સકતા, યે હૈ કિ આદમી ગવાહી દે કિ અલ્લાહ કે સિવા કોઈ ઇબાદત કે લાયક નહીં હૈ (યાની તૌહીદ) ઔર યે કિ હઝરત મુહમ્મદﷺ અલ્લાહ કે રસૂલ હૈ (યાની રિસાલત) ઔર યે કિ અલ્લાહ કી તરફ સે આયે હુયે કાનૂન (કુરઆન) કો અપનાયે.

ઈરાની સિપહસાલાર ને કહા, યે તો બહુત અચ્છી શિક્ષા હૈ ક્યા ઇસ ધર્મ કી ઔર ભી શિક્ષા હૈ? હઝરત મુગીરા ને કહા હાં ઇસ દીન કી તાલીમ યે ભી હૈ કિ ઇન્સાન કો ઇન્સાન કી બન્દગી સે નિકાલ કર અલ્લાહ કી બન્દગી મૈ દાખિલ કિયા જાયે.

ઈરાની સિપહસાલાર ને કહા યે ભી અચ્છી શિક્ષા હૈ, ક્યા ઔર ભી કુછ યે ધર્મ કહતા હૈ? હઝરત મુગીરા (રદી) ને ફરમાયા- ઇસ ધર્મ કી શિક્ષા યે ભી હૈ કિ તમામ ઇન્સાન આદમ કી ઔલાદ હૈ ઔર સબ આપસ મૈ હકીકી ભાઈ હૈ. યે હૈ સચ્ચે ધર્મ કી બનિયાદી દાવત જિસ કો સિપહસાલાર રૂસતમ કે સામને હઝરત મુગીરા (રદી) ને પેશ કિયા ઔર ઉસી સિપહસાલાર કે સામને ઇસી મજલિસ મૈ હજરત રિબઇ બિન આમિર ને ઇસ્લામ કા મતલબ ઇન શબ્દોં મૈ

બયાન કિયા (અલ-બિદાયા વન્નિહાયા, જિલ્દ 7/39) અલ્લાહ ને હમ કો યે કામ સૌંપ દિયા હૈ કિ જો લોગ ચાહેં હમ ઉન્કો ઇન્સાનોં કી બન્દગી સે નિકાલેં ઔર અલ્લાહ કી બન્દગી મૈ દાખિલ કરેં ઔર તંગ દુનિયા સે નિકાલ કર વસીઅ દુનિયા મૈ લાયે ઔર ઝિન્દગી કે ઝાલિમાના નિઝામ સે નિકાલ કર ઇસ્લામ કે અદલ વ ઇન્સાફ કે સાયા મૈ લાયે. અલ્લાહ ને હમેં અપના દીન દે કર ઇન્સાનોં કે પાસ ભેજા હૈ તાકિ ઉન્હેં અલ્લાહ કે દીન કી તરફ બુલાયે.